

Грицаєнко Галина Іванівна,
к.е.н., доцент кафедри
підприємництва, торгівлі та біржової
діяльності
Таврійський державний
агротехнологічний університет

ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

На шляху подальшого розвитку України є актуальна проблема – залучення коштів для проведення структурних перетворень в економічній політиці держави, забезпечення позитивних змін в реорганізації економіки України та її регіонів.

В рейтингу інвестиційної привабливості за індексом BDO [1], який враховує економічні чинники, політико-правове поле, а також соціокультурні умови, Україна в 2012 р. (початок вимірювання) посідала 115 позицію серед 174 країн світу. У 2015 р. Україна покращила свої позиції до 89 місця, обігнавши не тільки колишні середньоазіатські республіки СРСП, включаючи Киргизьку Республіку, але й Російську Федерацію, яка на той час посідала 100 місце. У 2016 р. рейтинг України за індексом BDO впав до 130 місця, що на 15 позицій нижче, ніж у 2012 р., та відповідно на 41 позицію гірше порівняно з 2015 р. Для подолання негативних явищ інвестиції слід розглядати в якості одного з найбільш значущих чинників розвитку підприємств різної галузевої спеціалізації, модернізації матеріально-технічної бази, впровадження інноваційних технологій, підвищення конкурентоспроможності економіки регіонів і країни в цілому.

Інвестиційний потенціал регіону – це складова конкурентного потенціалу регіону, яка представляє собою можливість власних і залучених в регіон фінансових ресурсів забезпечувати інвестиційну діяльність з метою отримання прибутку та забезпечення сталого розвитку регіону. Ресурси інвестиційного потенціалу регіону діляться на зовнішні, які мобілізуються іноземцями, і внутрішні, які створюються господарськими одиницями даного регіону. У

**Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Економічні перспективи підприємництва в Україні»**

табл. 1 розглядається інвестиційна активність регіонів України за допомогою показників капітальних інвестицій та обсягів прямих іноземних інвестицій.

Таблиця 1

Інвестиційна активність регіонів за 2016 рік

Регіон	Капітальні інвестиції		Місце регіону в структурі капітальних інвестицій	Обсяги прямих іноземних інвестицій		Місце регіону в структурі прямих іноземних інвестицій
	млн. грн.	%		млн. дол. США	%	
Україна	359216,1	100,0	х	45249,3	100,0	х
Вінницька	8301,9	2,3	12	232,9	0,5	20
Волинська	6384,2	1,8	14	285,6	0,6	17
Дніпропетровська	33169,0	9,2	3	4042,8	8,9	2
Донецька	11902,2	3,3	8	1887,7	4,2	5
Житомирська	5573,5	1,6	17	398,4	0,9	12
Закарпатська	4663,0	1,3	21	434,3	1,0	11
Запорізька	11039,7	3,1	9	999,4	2,2	9
Івано-Франківська	7947,6	2,2	13	906,9	2,0	10
Київська	33411,4	9,3	2	1911,0	4,2	6
Кіровоградська	6355,3	1,8	15	60,9	0,1	24
Луганська	4122,2	1,1	24	420,7	0,9	13
Львівська	18605,2	5,2	4	1745,2	3,9	7
Миколаївська	9730,2	2,7	10	302,5	0,7	16
Одеська	16728,7	4,7	5	2405,8	5,3	3
Полтавська	15265,1	4,2	7	1119,2	2,5	8
Рівненська	4324,1	1,2	23	252,0	0,6	18
Сумська	5762,6	1,6	18	215,3	0,5	21
Тернопільська	4888,2	1,4	20	114,2	0,3	23
Харківська	16545,9	4,6	6	1990,3	4,4	4
Херсонська	4591,3	1,3	22	374,5	0,8	14
Хмельницька	9123,3	2,5	11	202,5	0,4	22
Черкаська	6498,7	1,8	16	365,7	0,8	15
Чернівецька	2668,8	0,7	25	59,8	0,1	25
Чернігівська	5318,5	1,5	19	257,4	0,6	19
м. Київ	106295,5	29,6	1	24264,6	53,6	1

Джерело: складено автором на основі даних [3, 4]

На першому місці за питомою вагою у капітальних інвестиціях країни (29,6% всіх капітальних інвестицій країни) та обсягах прямих іноземних інвестицій (більше половини всіх прямих іноземних інвестицій) в Україні знаходиться столиця – місто Київ. У 2016 р. в місті було освоєно 106,3 млрд.

грн. капітальних інвестицій, 24,3 млрд. дол. США прямих іноземних інвестицій. Далі місця за розмірами капітальних інвестицій розподілилися так: на 2, 3 і 4 місці відповідно Київська, Дніпропетровська та Львівська області. Останні три місця посідають Рівненська, Луганська та Чернівецька області. За обсягами прямих іноземних інвестицій останні місця у Тернопільській, Кіровоградській та Чернівецькій областях.

Аналіз показав, що структурними компонентами зовнішніх джерел інвестиційного потенціалу регіону є грошові фонди іноземців, представлені коштами міжнародних організацій, фондами інших держав, заощадженнями юридичних і фізичних осіб, які є нерезидентами. Активізація іноземних інвестицій відбувається в напрямку прямих іноземних інвестицій в капітал підприємств; внески до фондів цінних паперів; вкладення у формі рухомого і нерухомого майна та у формі нематеріальних активів. Проте основним джерелом, який забезпечує інвестиційні потреби регіонів, є внутрішні джерела інвестиційного потенціалу регіону. Вони найбільш доступні і формуються за рахунок заощаджень реального, бюджетного та фінансового секторів економіки регіону, які утворюються підприємствами, населенням, державою, фінансово-кредитними установами.

Найголовнішими з джерел інвестиційного потенціалу в реальному секторі економіки регіону є власні кошти – прибуток і амортизаційні відрахування. Використовуючи систему нарахування амортизації, можливо реалізувати фіскальну функцію і практично забезпечити фінансування оновлення основних фондів. Важливим джерелом залучення інвестицій виступають заощадження населення у формі банківських заощаджень, пенсійних рахунків і цінних паперів. Спрямування коштів домогосподарств в інвестиційну сферу залежить від рівня їх накопичень, витрат, і від стадії розвитку системи фінансово-кредитних інститутів, від рівня надійності, прибутковості і ліквідності цінних паперів на фондовому ринку, рівня ставок комерційних банків за депозитами. В Україні існує достатній обсяг заощаджень населення, проте, на жаль, не всі

**Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Економічні перспективи підприємництва в Україні»**

вони перетворюються в реальні інвестиційні вкладення через проблеми бідності, незначної довіри до фінансово-кредитних установ, розбіжності темпів зростання заробітної плати з темпами інфляції і рівнем оподаткування. Попри це, кошти домогосподарств виступають вагомим джерелом інвестиційного потенціалу регіону, який не можна недооцінювати.

Безумовним фактором збільшення інвестиційного потенціалу регіонів є проведення адміністративної та територіальної реформ, удосконалення системи місцевого самоврядування на основі підвищення участі громадян у процесах прийняття місцевих управлінських рішень, активізація створення об'єднаних територіальних громад. За 2014-2016 рр. створено 413 об'єднаних територіальних громад, при цьому приріст надходжень до загального фонду їхніх місцевих бюджетів за цей період становив 78 млрд. грн. У 2016 р. держава виділила 1 млрд. грн. субвенцій на розвиток інфраструктури, було реалізовано 1383 проекти. В 2017 р. заплановано 1,5 млрд. грн. державних інфраструктурних субвенцій. Більше 20 міжнародних проектів сприяють децентралізації в Україні, загальний розмір підтримки – близько 500 млн. дол. США [2].

Для збільшення частки інвестиційної складової в конкурентному потенціалі регіону пропонується реалізація наступних заходів: вироблення диференційованого підходу до розробки на регіональному рівні політики стимулювання припливу інвестицій; активізації діяльності спеціально створених установ – координаційно-дорадчих органів, експертно-консультативних служб для сприяння залученню та ефективному використанню інвестицій; створення умов для активного залучення коштів населення в реальні інвестиційні вкладення.

Список використаної літератури

1. BDO IBC Overall ranking [Electronic resource]. – Mode of access : <https://www.bdo-ibc.com/index/global-comparison/overall-index/>;
2. Грицаєнко М. Соціальний капітал територіальних громад та їх об'єднань / М. Грицаєнко // Modern Economics. – 2017. – №4. – 63-74;

**Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції
«Економічні перспективи підприємництва в Україні»**

3. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України : статистичний бюлетень. / Відповідальний за випуск І. Петренко. – К.: Державна служба статистики України, 2017. – 140 с.;

4. Капітальні інвестиції в Україні за 2016 р. : статистичний бюлетень. / Відповідальний за випуск І. Петренко. – К.: Державна служба статистики України, 2017. – 42 с.